

smlouvajících účastníků. Motiv, jež vedl k řečené schvalovací praxi, možno zajisté hledati také ve snaze, kontrolovati obsah a rozsah výměnku a jeho poměr k hospodářské potenci přidělcově.

(Pokračování.)

Výměnkářská otázka

vychází v samostatné a značně rozšířené publikaci, kterou převzalo do generální komise Ústřední studentské knihkupectví a nakladatelství Akademického Domu v Praze II., Spálená 20, telefon 32195.

K tomuto číslu je připojen prospekt s objednacím listem, na což redakce upozorňuje. Dílo možno vyžádati též na ukázkou.

JUDr. OTAKAR HANNA, kand. notářství, Praha II.:

Novelisace daně z obratu.

Serie nových zákonů daňových a úvěrových na rozhraní r. 1935 a 1936 přinesla i změnu předpisů o dani z obratu a dani přepychové. Předmětem tohoto pojednání budiž pouze první z nich, neboť k dani přepychové, představující zvláštní druh daně z obratu, nemá naše povolání žádných bližších vztahů.

Daň z obratu byla původně, jako značná většina našich daní, myšlena jako instituce přechodná, později však byla stálým prodlužováním ve skutečnosti změněna na daň trvalou, a ač znamená do té doby nebývalé zatížení života hospodářského, do jehož nejménějších fází zasahuje, nebylo pro její výnosnost z důvodů fiskálních později ani pomyšlení na její zrušení neb aspoň zmírnění a vystačilo se prostě s povšechně málo uspokojující zásadou: „každá stará daň je dobrá“, neboť se vžila, ba naopak předpisy o ní se postupně zostřily a tento ráz nese i novela.

Dosavadní zákon z r. 1930 č. 188, jehož platnost podle zákona č. 562 z r. 1932 končila 31. XI. min. roku, prodlužuje se zákonem ze dne 21. XII. 1935 č. 265 Sb. z. a n. na dobu dalších tří let, až do konce r. 1938, zavádí se pro určité případy zvýšení a povšechně některé změny, které jsou převážně v neprospěch poplatnictva a ve prospěch eráru.

§ 5 přináší pojmové rozlišení mezi tuzemským a cizozemským podnikatelem jako subjektem daňovým. Tuzemským podnikatelem je podle 2. odst. tohoto paragrafu podnikatel, jenž bydlí (osoba fyzická) aneb má sídlo (osoba právnická), aneb má aspoň provozovnu na území naší republiky. Každý jiný je podnikatel cizozemský.

Pojem podnikatele zůstává podle § 6 nezměněn a je jím každý, kdo provozuje samostatnou výdělečnou činnost; nezáleží na jejím druhu ani trvalosti.

§ 7 přináší značnou úlevu pro spisovatele a umělce. Dosud tyto osoby daň postihovala, byli-li podnikateli, vždy, byli-li nepodnikateli, u každé dodávky neb výkonu za úplaty přes 500 Kč. Zařazení jednotlivých případů pod tu neb onu kategorii záviselo od názoru praxe a v poslední řadě od judikatury Nejvyššího správního soudu, při čemž býval za podnikatele považován autor, jenž během jednoho daňového období realizoval více než jednu dodávku neb provedl více než jeden výkon práva autorského,

byť by úplata v jednotlivém případě byla sebe-menší.

Napříště jsou spisovatelé i umělci od daně úplně osvobozeni, pokud úhrn úplat za veškeré výkony i dodávky za celé daňové období nepřesahuje 40.000 Kč. Pojem spisovatele a umělce určuje prov. nař. č. 269 v § 1 č. 15 takto: spisovatelé děl, patřících do literatury umělecké (krásné písemnictví) i do literatury věcné (vědecké a odborné), jakož i překladatelé těchto děl, hudební skladatelé a umělci-výtvarníci. Osvobozeny jsou dodávky a výkony, které jsou přímým výsledkem spisovatelské neb umělecké činnosti, jako dodávky práv autorských aneb provozovacích, obrazů aneb děl výtvarných, umělcem samým vytvořených; osvobozeny nejsou dodávky děl literárních vydaných vlastním nákladem (neboť jde o činnost vydavatelskou), pořádání výstav atp. V pochybnostech o subjektu a předmětu daně jako podmínky osvobození může si vyměřující úřad vyžádati dobrozdání ministerstva školství a nár. osvěty. Poplatník musí sám hodnověrně prokázat, že souhrn úplat v jednom daňovém období nepřesahoval 40.000 Kč.

U jednatelů se obdobný průkaz příjmové hranice ukládá poplatníkům, ale odpadá zde podmínka vedení obchodních knih neb daňových záznamů (u obchodníků neprotokolovaných) pro osvobození, a stihá se nevedení záznamů pouze pořádkovou pokutou.

Důležitou novotu zavádí § 19 tím, že odstraňuje dosud platné ustanovení, že nikoliv pouhé nepodání daňového přiznání ve lhůtě zákonné nebo prodloužené, ale i nápotomní bezvýsledná výzva k tomu se lhůtou aspoň 14denní má za následek preklusi, t. j. stanovení daňového základu odhadem podle pomůcek bez účasti poplatníka. Nadále nastává tento účinek jako u přímých daní pouhým zmeškáním lhůty k přiznání, aniž je výzvy ještě třeba, že tím nastává značné zhoršení právního postavení poplatníka proti stavu dosavadnímu. Na věci mnoho nemění ustanovení, že v tomto případě může úřad upustiti od dalšího vyšetřování základu daňového za účasti poplatníka, kdežto dosud platilo vždy, že prostě upustí od takového šetření, neboť úřad zpravidla zaujme vůči poplatníku stanovisko pro sebe výhodnější a oně součinnosti s poplatníkem se vyhne.

§ 20 mění splatnost prozatímních plateb čtvrtletních, dosud vždy dne 11. února, 11. května, 11. srpna a 11. listopadu splatných, nadále pak vždy k 15. dni uvedených měsíců.

§ 17 č. 7 uznal dosud nedobytnost pohledávek úplaty pouze v důsledku konkursu, vyrovnání nebo nezaplacení směnky neb šeku za zánik daňové povinnosti, ale prakticky měl též účinek i jakýkoli jiný důvod nedobytnosti, neboť § 11 odst. 1 praví, že daňová povinnost sice vzniká (zpravidla) provedením výkonu aneb dodávky, stát že však může svůj nárok uplatniti (zásadně) až v době placení. Byla tu tedy při nedobytnosti jiné než svrchu uvedené povinnosti k placení bez možnosti uplatnění. Nový předpis § 17 č. 7 uvádí nedobytnost vůbec jako zánik povinnosti daňové.

Pokud jde o ručení za daň, nastává zhoršení proti dosavadnímu stavu, neboť nyní lze ručení uplatnit již po pouhé bezvýsledné upomínce, dříve teprve po bezvýsledné exekuci.

Snížená sazba 1% se rozšiřuje i na výrobky mléčné.

Vedle dosavadní přírážky 50%, čímž původní daň 2% se zvýšila na 3%, nadále t. zv. „všeobecné přírážky“, zavádí zákon č. 267 v § 2 přírážku zvláštní, t. j. 100%, celkovou tudíž sazbu 5% u těchto podnikatelů:

1. s nejméně třemi prodejny, t. j. provozovnami, které provádějí dodávky alespoň převážně konsumentům, t. j. osobám, které nenabývají předmětů k prodeji neb dalšímu zpracování po živnostensku, nečítaje v to provozovny, v nichž se výroba děje jako činnost hlavní, ani kancelářské prodejny, místnosti reprezentační, vzorkovny, ani provozovny, kde se obchody pouze uzavírají. Prodejna je však taková provozovna, kde výroba neb opravy jsou pouze činnostmi vedlejší;

2. s prodejny s jednotnými cenami, jejichž charakteristické znaky jsou: a) dodávky předmětů, které podle obchodních zvyklostí k sobě nepatří, b) ceny odstupňované v jedné neb několika pevných stupnicích; oba znaky nemusí býti výlučné, nýbrž i jen převažující.

Zvláštní přírážku neplatí:

1. družstva, a

2. podnikatelé menší, t. j. s obratem nejvýše půl milionu korun ročně, který se zjišťuje podle podrobně rozvedených pravidel.

Do předpisů o dani z obratu zasahuje též vlád. nařízení z 30. ledna 1936 č. 28 Sb. z. a n. o přechodných úlevách při placení daní přímých, daně z obratu a přepychové a dávky z majetku a z přírůstku na majetku, vydané podle zmocn. zákona 109/34, a to dvojím způsobem:

1. úlevy pro staré nedoplatky zavádí § 1 odst. I., rozšiřující předpis § 276 odst. II., III. a V. zák. o přímých daních (76/27) též na daň z obratu pro nedoplatky daní i příslušenství za dobu před rokem 1927, poskytující možnost úplného neb částečného odpisu pro nedobytnost blíže tam definovanou neb pro nepochopitelné obtíže vymáhání, a možnost prominutí pro ohrožení výživy neb nebezpečí hospodářské zkázy poplatníka,

2. výhodu skonta zavádí při včasné placení nových daní § 2 cit. nař., který pro jeho závažnost zde doslovně reprodukuje: „Poplatníkům, kteří měli ke dni 31. prosince 1935 splatné daně přímé (s přírážkami a předepsaným příslušenstvím), jakož i daň z obratu a přepychovou (s předepsaným příslušenstvím) za leta 1934 a dřívější zcela vyrovnány, bude poskytnut dobropis z každé platby vykonané na přímé daně s přírážkami a příslušenstvím a daň z obratu a přepychovou (po případě paušál těchto daní) s příslušenstvím za rok 1935 a 1936, jakož i na dodatečné předpisy těchto daní za leta dřívější, splatné po 31. prosinci 1935. Tento dobropis činí z platby, vykonané v době od 1. ledna do konce února 1936, 5%, v době od 1. března do konce dubna 1936, 4% a v době od 1. května do konce června 1936, 3% z každé platby.“ Vyloučeny jsou výtežky exekučního prodeje, přímé daně srážkou

placené a obrátová daň vybíraná se clem, spotřební daní neb puncovním poplatkem. Dobropis se zahrnuje na celé koruny dolů.

K tomu sluší uvést:

a) Nejde o skonto platební, které si poplatník při placení může ihned sraziti, nýbrž příslušné procento takto placené daně připsá se na daňovém kontě k dobru poplatníka,

b) ač není výslovně řečeno, že výhoda se vztahuje i na přírážky k dani z obratu (dnes všeobecné i zvláštní), jak to je výslovně uvedeno u daní přímých, sluší ji zajistě i na ně rozšířit, a vztahuje se tedy nejen na 2% daň z obratu, ale i na další zvýšené procento,

c) v první větě § 2 nař. může vzbuditi pochybnosti, zda poslední slova „splacené po 31. prosinci 1935“ se vztahují na slova „jakož i na dodatečné předpisy...“, aneb též na slova „z každé platby... za rok 1935 a 1936“; v tomto případě by se nevztahovala výhoda dobropisu na platby po 1. lednu 1936 na kvartální, t. zv. provisorní předpisy daně z obratu (a rovněž i všech daní přímých), podle posledního výměru, které bylo konati v r. 1935, ale které se nekonaly, neboť tyto povinné platby kvartální představují splatné části daně; i když je na snadě spíše výklad opačný, přece hrozí nebezpečí fiskální zásady „in dubio peius“ a bylo by si přáti včasného autoritativního výkladu finanční správou, neboť by se jinak výhoda dobropisu mohla vztahovati jen na diferenci mezi předpisem za rok 1935 a platbami à conto za tento rok konanými, kterou bylo by podle přiznání nutno si předem vypočísti. Za 1936 bylo by ovšem celý předpokládaný předpis nutno předem aspoň přibližně vypočísti a jde tu, nehledě případně k prvním dvěma kvartálním splátkám, o předčasné placení daní.

Uvedené vládní nařiz. znamená opět krok na cestě ke vzájemné unifikaci předpisů o daních přímých a daní z obratu.

JUDR. VLASTIMIL FILIPSKÝ:

O prohlídkách v trestním řízení pro zkrácení daní přímých.

Často čteme v novinách zprávy o nenadálém příjezdu mnohočlenné „létací komise“ finančního úřadu do některého města nebo vesnice naší republiky. Mnohdy bývají líčeny při tom události přímo dramatické. Tak v „Moravské Orlici“ před časem jsme se dočetli, že „létací komise“ dostavila se dokonce do bytu samého přednosty berní správy, že však od něho, když byl přivolán dítětem domů z úřadu, komise byla vykázána. Ani povolání četnictva ničeho nepořídilo. Psáno tehdy bylo, že důvodem k vyslání létací komise do jeho bytu bylo obvinění z daňových přestupků. V témže listě o něco později byla otisknuta zpráva od „úředních činitelů“, kde jsme se dočetli, že tu šlo vpravdě o normální úkony zajišťovací exekuce, jež ovšem pro odpor nemohla býti vykonána. Není účelem tohoto článku hodnotiti „zároveň“ létací komise proti přednostovi berní správy ani jeho „odpor“. Chceme tu jen v několika řádcích stručně vypsati platná ustanovení o tom, kdy a jak finanční orgány mohou v trestním řízení pro zkrácení daní přímých (na př. daně důchodové, výdělkové a p.) vstoupiti do domu, bytu neb jiné místnosti obviněného. Je velmi důležité znáti tyto předpisy pro event. pozdější jich uplatnění, neboť každé bránění úředním výkonům, byť neodůvodněným, je trestné.

Je přirozeno, že stát k vykonávání svých úkolů potřebuje peněžních prostředků, jež hledí získati hlavně daněmi ode všech občanů, kteří platiti mohou. Nebylo by tedy morálním,